

PROF. ALFÖLDİ'NİN "TÜRKLER-
DE ÇİFT KIRALLIK,, NAZARIYE-
Sİ HAKKINDA TENKİDİ
NOTLAR.

Burada Prof. Alföldi tarafından ileri sürülen ve Wu-sun'lara da teşmil edilen Çift kiralık nazariyesi üzerinde durmak istiyoruz. Alföldi'in bu nazariyesinin Wu-sun'lara talluk eden kısmı, Wu-sun'lardaki büyük ve küçük Kun - mi'lerin bulunması esasına dayanmaktadır. Fakat bu, bir çift kiralık örneği olabilir mi? Esasen büyük ve küçük Kun - mi teşkilâtı eski bir şey olmasa gerektir. Wu - chiu - t' u' dan evvel Çin kaynaklarında hiç bir zaman buna rastlanmaz. Ancak Wu - chiu - t' u' nun Çinliler tarafından sindirilmesinden sonradır ki bu teşkilât mevzu bahs olmaktadır.¹

H a n - s h u' nun yazdığına göre Wu - chiu - t' u' Çin hakimiyetine girmek istemişti. Bunun üzerine Çinliler de ona bir çok kıymetli eşyalarla mühür göndermişlerdi. H a n - s h u' da, Wu - c h i u - t' u' nun "küçük ve mütevazi bir ünvan,, istediği sarahaten görülmektedir². Çinliler ise ona bir derebeylik veriyorlar. H a n - s h u, bu iki Kun - mi' liğin teşekkülünü şöyle anlatıyor:

*"Ch'ih'ku şehrinde, Yüan-kue - m i Büyük Kun - mi Wu - chi - t' u' ise Küçük Kun - mi olarak iktidar mevkiine getirildi.,"*²

Çin grameri bu cümlelerin başka Türlü tercümesine imkân ver-

NOTE CRITIQUE SUR LA THE-
ORIE DE LA PAIRE ROYAUTE
CHEZ LES PEUPLES TURQUES
PRESENTE PAR PROF. ALFÖLDI

İçi J'eprouve le besoin de dire quelque chose sur la theorie de la paire royaute que presente Alföldi et qui appartient aux Wu-sun.

La partie de cette theorie qui concerne aux Wu-sun vient de ce que chez Wu-'sun se trouvent de petit Kun-mi et de grand Kun-mi. Cela peut-il un modele d'une paire royaute? Du reste l'organisation de petit et de grand Kun-mi ne sont pas chose ancienne. Avant Wu - c h i u - l' u' on ne peut le rencontrer dans les sources Chinoises. C'est apres la soumission de Wu - c h i u - l' u' aux Chinois que cette organisation se presente¹.

Suivant H a n - s h u, Wu - c h i u - t' u' voulut etre domine par la Chine. C'est pourquoi, leş Chinois lui donnerent de precieux cadeaux et un sceau. D'apres ce que dit H a n - s h u, on comprend precisement que Wu - c h i u - t' u' demandait "un titre modest et petit,,. Les Chinois le nommerent un regime feodal. H a n - s h u nous raconte tellement la naissance de ces deux Kun - mis:

*"Dans la ville Ch'ih-ku, Yüan-kuei - mi est declare comme Grand Kun - mi et Wu - chiu - t' u' comme Petit Kun - mi.,"*²

La grammaire chinoise ne donna pas la possibilite de traduire

¹ Wu - c h i u - t' u' 'nun hayatı ve rolü için bk. H a D - s h u, 96 B, 3 a (Voir pour sa vie et son role.)

² H a n - s h u, 96 B, 3 a.

memektedir. Bundan anlaşılıyor ki bu Kun-mi'likleri, Wu - c h i u - 1V-nun küçük bir unvan isterim isteği üzerine Çinliler tesis etmişlerdi. Müteakip cümlede:

"Her ikisine de Çin devletinin mühürleri hediye edildi,,³ denilmektedir.

Bu suretle Çine tabi olmuş oluyorlardı. Bu duruma göre iki Kun-mi'li teşkilât Çinliler tarafından tesis edilmiştir. Aksi halde bu zamana kadar Han - shu ve Shih - chi birçok Wu-sun ünvanları zikrettikleri halde Küçük Kun-mi'nin ne isminden ve ne de vazifesinden niçin bahsetmiyorlardı, sualine cevap vermek lâzımdır?.

autrement. D'où vient que ces postes du Kun-mi sont établis sur la demande d'un titre de Wu-chiu-t'u. Dans la phrase suivante:

"On accorda à tous deux les sceaux de l'état Chinois,,³.

Et ainsi ils devinrent le sujet de la Chine. De là on peut trouver que l'organisation de deux Kun-mi est établie par les Chinois. Si c'était le contraire, il fallait que Han-shu et Shih-chi parlent des noms et des rôles de petits Kun-mi, malgré qu'ils aient cité plusieurs titres de Wu-sun. Mais ils ne le firent jamais jusqu'à ce temps-là.

Dr. BAHAEDDİN ÖGEL

³. Han - shu, 96 B, 3 a, 13.